

Toelichtingsdocument zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen

Inhoud

1	Juridische basis voor een herziening.....	2
2	Zoneringsplannen (ZP).....	2
2.1	Wat is een zoneringsplan?	2
2.2	De herziening van de zoneringsplannen	3
3	Gebiedsdekkende uitvoeringsplannen (GUP)	3
3.1	Wat is een gebiedsdekkend uitvoeringsplan?.....	3
3.2	De actualisatie van de GUP's	4
3.3	Verfijning GUP: doelstelling per waterlichaam en per gemeente	5
3.3.1	Polaris	5
3.3.2	Simulator	7
3.4	Actualisatie van De Milieu-impacttoetskaart (MITK)	8
3.5	Gebiedsgerichte prioritering door spreiding saneringsopdracht in de tijd.....	10
3.6	(prioritaire) IBA's in het GUP	10
4	Voorstelling in een geoloket.....	11
4.1.1	Gegevenslagen	11
4.1.2	Achterliggende documenten	13

2.2 DE HERZIENING VAN DE ZONERINGSPLANNEN

Onder een herziening worden de aanpassingen ten gevolge van een visiewijziging verstaan. Een visiewijziging betekent een overgang van collectief (groene cluster) naar individueel te optimaliseren buitengebied (rode cluster) en vice versa.

De procedure voor de herziening van de ZP is lopende. De ontwerp van herziene zoneringsplannen worden voorgelegd tijdens het openbaar onderzoek dat gevoerd wordt naar aanleiding van de opmaak van de derde generatie stroomgebiedbeheerplannen.

De mogelijkheid tot een herziening van de zoneringsplannen werd in april 2019 reeds aangekondigd bij gemeenten en rioolbeheerders via de bestaande online [rapporteringstool gemeentelijke sanering](#). Deze tool is enkel toegankelijk voor gemeenten en rioolbeheerders.

In totaliteit werden 3.425 vragen tot herziening voor 172 gemeenten geformuleerd. Een deel hiervan betrof louter actualisaties (deze werden verwerkt in het Wateruitvoeringsprogramma 2019). De evaluatie van alle aanvragen is terug te vinden via de online tool.

Algemeen beschouwd blijven de doorgevoerde herzieningen zeer beperkt, wat de rechtszekerheid voor de betrokken partijen ten goede komt. Enkel voor een aantal van de gemeenten die behoren tot het werkingsgebied van Fluvius is de herziening aanzienlijker. In het verleden werd voor deze gemeenten heel ver gegaan in het plannen van riolering. Rekening houdend met de huidige inzichten is dit niet haalbaar.

Op basis van een grondige motivatie wordt (voornamelijk) een aantal groene clusters (collectief te optimaliseren buitengebied) omgevormd tot rode clusters (individueel te optimaliseren buitengebied).

De ontwerp van herziene ZP zijn tijdens het openbaar onderzoek te raadplegen via <https://www.volvanwater.be/geoloket/geoloket-zoneringsplannen-en-gebiedsdekkende-uitvoeringsplannen>

3 GEBIEDSDEKKENDE UITVOERINGSPLANNEN (GUP)

3.1 WAT IS EEN GEBIEDSDEKKEND UITVOERINGSPLAN?

Het gebiedsdekkend uitvoeringsplan bouwt verder op het zoneringsplan en regelt de uitvoering en de timing van de nog uit te voeren saneringsprojecten (riolering en IBA) en de onderlinge afstemming ervan. In het GUP wordt ook vastgelegd welke projecten het meest prioritair zijn en wie de projecten dient uit te voeren.

In de GUP's wordt de afbakening van de gemeentelijke en de bovengemeentelijke saneringsopdracht in het buitengebied vastgelegd via de overnamepunten.

////////////////////////////////////

Worden hierbij als lopend beleid ingerekend: de uitbreidingsprojecten, opgenomen op het bovengemeentelijk optimalisatieprogramma t.e.m. 2020 en op het gemeentelijk subsidiëringsprogramma t.e.m. 2019, Voor scenario-analyses betekent dit het BAU-scenario (business as usual).

Een hele reeks aan achtergrondgegevens ligt aan de basis van Polaris, waaronder:

- het aantal op RWZI aangesloten IE's
- de restvuilvracht van de RWZI (zuiveringsefficiëntie)
- de bergingscapaciteit van het bestaande stelsel
- de gegevens per project: IE, meter riolering, ligging in een waterlichaam (WL), lozing in een WL, toekomstige lozing in een WL

In Polaris, dat gerund wordt per waterlichaam, worden trapsgewijze een aantal stappen genomen om de zuiveringsefficiëntie van de zuiveringsinstallatie te verbeteren om invulling te geven aan de vermindering van N en P.

Voor elke zuiveringsgebied (per RWZI of KWZI) wordt eerst het lopend beleid in rekening gebracht. Vervolgens wordt een verdergaande P/N-verwijdering beoogd waar haalbaar:

- eliminatie regenbezinktanks
- verdergaande P-verwijdering KWZI: Pt = 1 mg/L
- verdergaande P-verwijdering met enkel online meter: Pt = 0,3 mg/L
- tertiaire zuivering: Nt = 3 mg/L, Pt = 0,2 mg/L

Daarna worden de resterende GUP-projecten, van hoge naar lage prioriteit, in rekening gebracht.

Tenslotte kan gedacht worden aan het uitbreiden van de berging in het stelsel (en op die manier de overstortfrequentie te verlagen). Hiertoe wordt een bakmodel gebruikt per zuiveringsgebied.

De opeenvolgende stappen worden uitgevoerd tot de beoogde verwijdering van N en P in het waterlichaam wordt bereikt (dichten van de GAP).

Voor de categorie 'Uitbouw van de saneringsinfrastructuur' worden de vrachtreducties verder vertaald naar een aantal nog te saneren IE's (inwonerequivalenten) per waterlichaam (WL) per gemeente. Dit maakt het te halen reductiedoel concreter:

Gebieds-gerichte prioritering	Waterlichaam	WL-code	Categorie	Actor	Vrachtreductie Prot (kg/jaar)	Vrachtreductie Ntot (kg/jaar)	Inwoners-equivalent
3	X	VL17_29	Lopend beleid	bovengemeentelijk	2	15	3
3	Totaal X				2	15	3
4	Y	VL08_132	Lopend beleid	bovengemeentelijk	38	279	55
4	Y	VL08_132	Lopend beleid	gemeentelijk	6	41	8
4	Y	VL08_132	GUP-projecten	bovengemeentelijk	6	46	9
4	Y	VL08_132	GUP-projecten	gemeentelijk	245	1791	353
4	Y	VL08_132	GUP-projecten	privé	23	167	33
4	Totaal Y				318	2324	458
Eindtotaal					320	2339	461

De doelstelling wordt weergegeven voor elk waterlichaam waarbinnen de gemeente geheel of gedeeltelijk gelegen is.

Deze gegevens werden opgenomen in een op maat gemaakte simulator. Deze moet de gemeenten en rioolbeheerders toelaten om af te stemmen met andere beleidsprioriteiten en hun bijhorende beleidsplanning.

Een eerste versie van de simulator werd in juli 2019 aan elke Vlaamse gemeente overgemaakt. De simulator wordt aangeboden als ondersteuning en responsabilisering en maakt geen deel uit van de stroomgebiedbeheerplannen zelf.

Een tweede versie zal in november 2020 op een digitale workshop gepresenteerd worden aan de gemeenten en rioolbeheerders. Deze versie zal gebruik maken van recentere modelleringscijfers inzake waterkwaliteit en de meest actuele rioleringsdata.

Daarnaast zal het gebruiksgemak van de simulator verhoogd worden, in lijn met de feedback van gemeenten en rioolbeheerders. Hiervoor is ook een traject opgestart met vijf gemeenten, begeleid door een consultancybureau, om de werking van de simulator verder af te stemmen op de gemeentelijke werking.

3.4 ACTUALISATIE VAN DE MILIEU-IMPACTTOETSkaart (MITK)

De ecologische criteria binnen het GUP worden afgetoetst in de zogenaamde milieu-impacttoetskaarten. Deze zijn opgebouwd uit een aantal thema's die verschillende aspecten behandelen die de impact van de lozing van huishoudelijk afvalwater kunnen vergroten.

De eerste versie van de MITK dateert van 2009 en werd geactualiseerd. De nieuwe MITK is opgemaakt als ondersteunend element zodat voor een project kan nagegaan worden of het invulling geeft aan meerdere doelen: drinkwater, instandhoudingsdoelstellingen, gebiedsgerichte prioritering, ... en of op die manier win-wins kunnen gecreëerd worden.

Volgende impactthema's en sublagen liggen aan de basis van de nieuwe MITK: ecologisch waardevolle gebieden (Habitatrichtlijngebied, Vogelrichtlijngebied, VEN en RAMSAR), ecologisch waardevolle waterlopen (kwetsbare waterlopen m.b.t. overstorten), water voor de mens (drinkwater, zwemwater en recreatiewater), speerpunt- en aandachtsgebieden.

De nieuwe kaart is dan ook opgebouwd uit volgende lagen (de veldnaam uit de bijhorende shapelaag is telkens vermeld):

Beschrijving	Veldnaam
Zwem- en recreatiezones	ZWRW_ZONE
Zwem- en recreatiezones: buffer 50m rond eigenlijke zones	ZWRW_50
Drinkwater: kwetsbare waterlopen (grondwaterwinningen) - buffer 50m	DWOS_K50
Drinkwater: kwetsbare waterlopen (grondwaterwinningen) - buffer 100m	DWOS_K100
Drinkwater: strategische waterlopen (grondwaterwinningen) - buffer 50m	DWOS_S50
Drinkwater: strategische waterlopen (grondwaterwinningen) - buffer 100m	DWOS_S100
Drinkwater: intrekgebied*: bronzone	DWIZ_BRON
Drinkwater: intrekgebied*: korte reistijd	DWIZ_KORT

3.5 GEBIEDSGERICHTE PRIORITERING DOOR SPREIDING SANERINGSOPDRACHT IN DE TIJD

Het te realiseren reductiedoel wordt vastgelegd per waterlichaam (WL), per gemeente.

Indien echter blijkt dat de opdracht niet haalbaar is tegen 2027 (m.a.w. indien de doelafstand te groot is) dan kan deze verder gespreid worden in de tijd, rekening houdend met de klasse van het waterlichaam (gebiedsgerichte prioritering). Waterlichamen met klasse 2 en 3 worden beschouwd als de nieuwe speerpuntgebieden, deze met klasse 4 en 5 als de nieuwe aandachtsgebieden. Meer informatie over de klasse van een waterlichaam is te vinden in hoofdstuk 4 van de stroomgebiedbeheerplannen (§ 4.2.1.) en in hoofdstuk 1 van het bijhorende maatregelenprogramma (§ 1.2.2.1.).

Dit resulteert in een verhoudingsgewijze spreiding van het reductiedoel over de beoogde planperiodes waarin de goede toestand behaald zal worden:

- voor waterlichamen in klasse 5 of 6 bedraagt de doelstelling voor 2027 tenminste 1/3 van het reductiedoel.
- voor waterlichamen met klasse 4 bedraagt de doelstelling voor 2027 tenminste de helft van het reductiedoel.

Deze gebiedsgerichte prioritering mag echter niet leiden tot het afremmen of uitstellen van het lopend beleid.

De doelstelling wordt zesjaarlijks geëvalueerd en kan bijgestuurd worden o.b.v. nieuwe inzichten of evoluties.

Voor waterlichamen met klasse 2 en 3 dient het volledige reductiedoel aangepakt te worden binnen de volgende planperiode, aangezien deze al voor een groot deel door uitvoering van het lopende beleid kunnen worden gehaald.

Indien de gemeente acties dient te ondernemen binnen verschillende waterlichamen, dan wordt voorrang gegeven aan de doelstellingen binnen de waterlichamen met de meest prioritaire klasse.

De zoals in het vorige GUP bepaalde prioriteit van een project kan binnen eenzelfde waterlichaam ondersteunend zijn aan het bereiken van het reductiedoel.

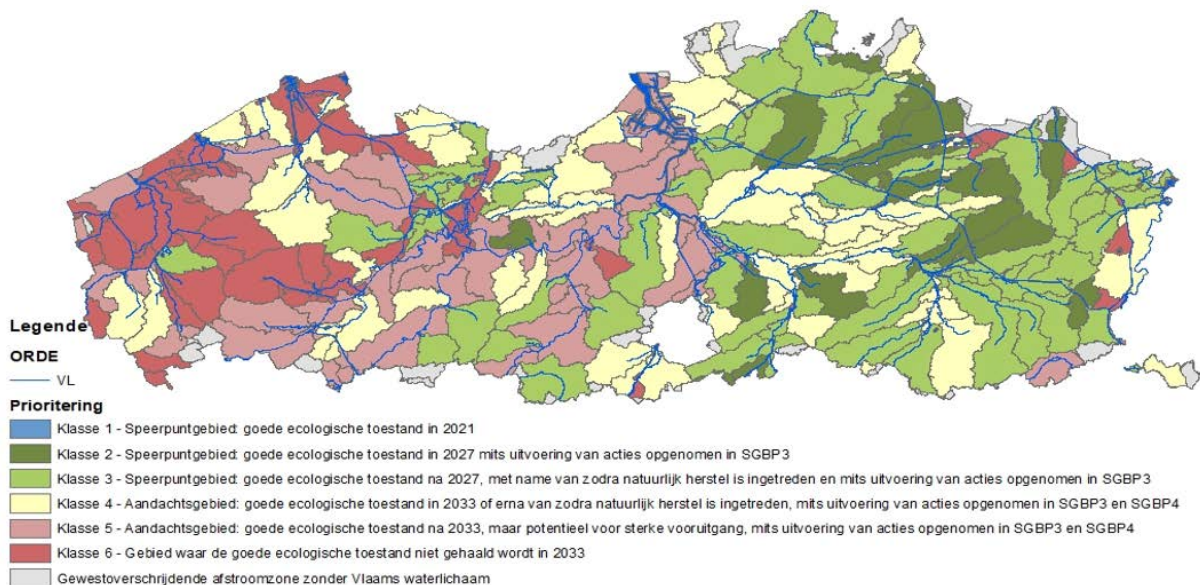
De binnen de planperiode gerealiseerde toename van de zuiveringsgraad per waterlichaam, die niet te wijten is aan een bevolkingstoename binnen die planperiode, kan op high-level niveau een maat zijn voor het behalen van de actiedoelstellingen m.b.t. de verdere uitbouw.

3.6 (PRIORITAIRE) IBA'S IN HET GUP

De nog te plaatsen IBA's in het GUP werden gescreend en geactualiseerd voor het geval een IBA niet meer van toepassing is: geen lozing of gebouw meer aanwezig, aangesloten op riolering, ...
////////////////////////////////////

door te klikken in de kaart. Dit geoloket is vergelijkbaar met het bestaande [geoloket zoneringsplan en uitvoeringsplan](#) maar heeft een aantal extra gegevenslagen.

- Zoneringsplan: Clusters
- Zoneringsplan: Centraal gebied
- GUP: rioleringsprojecten (strengen)
- GUP: rioleringsprojecten prioriteit (buffers)
- **Lopend beleid (strengen) NIEUW!**
Onder lopend beleid worden alle uitbreidingsprojecten opgedragen op een bovengemeentelijk programma tot en met OP 2020 en op een subsidieprogramma tot en met GIP 2019 (en niet uitgevoerd na 2017) verstaan. Deze projecten hebben de status actief of gepland (infoknop).
- Lopend beleid prioriteit (buffers)
- GUP: prioritaire IBA's
- **Gebiedsgerichte prioritering (Waterlichamen) NIEUW!**
In het GUP wordt een gebiedsgerichte prioritering ingebouwd op basis van een reductiedoel per waterlichaam en van de prioriteitsklasse van het waterlichaam. De waterlichamen worden gevisualiseerd naargelang hun prioriteitsklasse.

Via de infoknop zijn de naam, de code en de prioriteitsklasse van het waterlichaam op te vragen. Ook de link naar een pdf-document m.b.t. het reductiedoel van het waterlichaam is via de infoknop voorzien (zie verder).

- **Reductiedoelen NIEUW!**
Per waterlichaam wordt een reductiedoel bepaald. Dit geeft het aantal IE aan dat nog bijkomend gezuiverd dient te worden om de goede toestand te bereiken. Het totale reductiedoel per waterlichaam wordt gevisualiseerd volgens kleurintensiteit.

Clusters

- collectief geoptimaliseerd buitengebied
- collectief te optimaliseren buitengebied
- individueel te optimaliseren BG - IBA aanwezig
- individueel te optimaliseren BG - IBA gepland
- individueel te optimaliseren BG
- - gesloten opvangsysteem aanwezig
- individueel te optimaliseren BG
- - gesloten opvangsysteem - gepland

Centraal gebied

2. Ontwerp van gebiedsdekkend uitvoeringsplan

Het ontwerp van gebiedsdekkend uitvoeringsplan in kaartvorm. De basis is het ontwerp van herzien zoneringsplan. In deze kaart is daarnaast ook de prioriteit van de IBA's en van de rioleringsprojecten gevisualiseerd. Als nieuw element werd het reductiedoel per waterlichaam toegevoegd. Dit wordt voorgesteld als een transparante laag waarbij de kleurintensiteit van de laag de waarde van het totale reductiedoel weergeeft (hoe donkerder, hoe hoger). Ook de code en de klasse van het waterlichaam zijn op de kaart terug te vinden.

In de kaart wordt slechts een beknopte legende opgenomen voor enkele lagen. De uitgebreide legende ziet er als volgt uit.

De hydraulische punten:

- GIP of IP overstort
- GUP overstort
- GIP of IP pomp
- GUP pomp
- GIP of IP zuiveringsstation
- GUP zuiveringsstation

De strengen van het lopend beleid:

- Collector renovatie
- Collector uitgevoerd
- Gemeentelijke leiding renovatie
- Gemeentelijke leiding uitgevoerd
- Privéleiding GIP/OP uitgevoerd
- Collector gepland
- Gemeentelijke leiding gepland
- Privéleiding GIP/OP gepland

////////////////////////////////////

De strengen van de GUP-projecten:

- ➡➡ Collector GUP renovatie
- ➡ Collector opgenomen door GUP
- ➡➡ Gemeentelijke leiding GUP renovatie
- ➡ Gemeentelijke leiding opgenomen door GUP
- ➡➡ Privéleiding GUP renovatie
- ➡➡ Privéleiding opgenomen door GUP
- ➡ Collector GUP
- ➡ Gemeentelijke leiding GUP
- ➡➡ Privéleiding GUP

3. **Een overzicht van het aantal IBA's per gemeente**

Voor elke gemeente wordt het overzicht van het aantal IBA's uitgesplitst per waterlichaam waarin de gemeente geheel of gedeeltelijk gelegen is. Telkens wordt het aantal geplaatste/nog te plaatsen IBA's per prioriteit gesommeerd. Het overzicht geeft ook een kijk op het aantal IBA's dat bijkomend geprioriteerd werd.

4. **De GUP-projectenlijst per gemeente**

Deze lijst bevat de GUP-rioleringsprojecten van de beschouwde gemeente, opgedeeld per actor (bovengemeentelijk, gemeentelijk, privé). Per project is verder opgenomen: het projectnummer, de te saneren vuilvracht (IE), de geraamde kostprijs, het soort project (uitbouw of optimalisatie), de prioriteit (1 t.e.m. 12 en -1) en de code van het waterlichaam/de waterlichamen waarin het project (gedeeltelijk) is gelegen.

Wanneer bij het project een actienummer vermeld wordt, betekent dit dat het project reeds als actie was opgenomen in het SGBP 2016-2021 en de hierbij vastgelegde, oorspronkelijke timing dient aangehouden.

De uiterlijke uitvoeringstermijn van een project is dus afhankelijk van de al dan niet opname ervan in het vorig SGBP, de gebiedsgerichte prioritering van het waterlichaam waarin het project is gelegen en het daarmee gepaard gaande reductiedoel.

De vermelde vuilvracht is gebaseerd op het aantal gedomicilieerde personen op 1 januari 2018. Waar de vuilvracht minder dan 5 IE bedraagt werd, omwille van privacyregels, de vermelding < 5 opgenomen.

Kostprijzen zijn berekend op basis van standaardprijzen. Voor privéprojecten is geen kostprijs opgenomen omdat dit sterk afhankelijk kan zijn van lokale omstandigheden en de aard van het project (huisaansluiting, ontwikkelen verkaveling).

